

Asya günçiçeği, *Commelina communis* L., fam. Commelinaceae

Автор(и): проф. д-р Щелияна Калинова, Аграрен Университет Пловдив

Дата: 14.02.2019 Брой: 2/2019

Sırbistan, Türkiye, Rusya'nın Avrupa kısımlarının güneybatı ve orta bölgeleri, Kafkaslar, Sibirya ve Uzak Doğu, Japonya, Çin ve Kuzey Amerika'da yayılış gösterir. Asya günçiçeğinin anavatanı Çin'dir. *Ülkemizde Trakya Ovası'nda, Doğu Ön Balkanlar'da, Pleven, Veliko Tarnovo, Varna ve Sofya bölgelerinde bulunmuştur. Daha sıklıkla süs bitkisi olarak çiçek bahçelerine getirilir ve kısa süre sonra bahçelerin kalan kısımlarına hızla yayılır.*

Asya günçiçeği tek yıllık bir türdür. Tohumlar ve gövde parçalarıyla çoğalır. Gövde tüysüz, hafifçe kaburgalı, yoğun dallı ve uzunluğu 1.5 m'ye ulaşabilir. Yapraklar kalın, etli, tam kenarlı, sivri uçlu, geniş bir tabana sahiptir ve gövdeyi sarar. Alt yapraklar uzunca yumurtamsı, üst yapraklar ise neredeyse yumurtamsıdır. Çiçekler, yaprak kınlarından çıkan uzun saplar üzerinde taşınır ve geniş kalp şeklinde yeşilimsi braktelere sahiptir. Korolla, biri

diğerlerinden önemli ölçüde küçük ve soluk olmak üzere, üç eşit olmayan parlak mavi taç yapraktan oluşur. Meyve, bir buğday tanesi büyüklüğünde, iki veya üç gözlü bir kapsüldür.

Asya günçiçeği tohumları neredeyse üçgen şeklinde, bir tarafı düz kesilmiş ve boyut ve şekil olarak değişkendir. Koyu renkli, genellikle toprak rengindedir ve ayırt edilmeleri zordur. İlk bitkiler Mart-Nisan aylarında çıkar. Çiçeklenme Mayıs sonundan vejetasyon sezonunun sonuna kadar başlar ve meyve verme ilk donlara kadar devam eder. Tohum çimlenmesinde mevsimsel değişkenlik tespit edilmiştir; en yüksek yüzde (yüzde 95'e kadar) ilkbaharda - Nisan sonuna kadar çimlenir, bu da türü Bulgaristan koşullarında erken ilkbahar yabancı otu olarak tanımlar. Bitkilerin gelişiminin soğuk havaların başlangıcına kadar devam ettiği belirtilmelidir. Asya günçiçeği tohumları 12-13 cm derinlikten çıkabilir. Toprakta canlılıklarını 6 yıla kadar korurlar.

Asya günçiçeği yüksek canlılık ve ekolojik plastisiteye sahiptir. Uzun süreli kuraklığa dayanır, bu da türün spesifik özelliklerinden kaynaklanır - yapraklar tekne şeklinde yukarı doğru kapanır, bu da terlemeyi sınırlar. Ayrıca, türün stoma kapanmasını teşvik ederek ve fotosentezi baskılayarak antitranspirant etki gösteren absisik asit içerdiğine dair kanıtlar vardır. Bitkinin bir diğer özelliği, her gövde boğumunda kök oluşturabilmesi ve bu köklerle topraktan ek olarak su ve besin maddelerini alabilmesidir.

Asya günçiçeği çeşitli tarla ve sebze bitkilerini, meyve bahçelerini istila eder, yollar boyunca ve bahçelerde büyür. Esas olarak tohum materyali, insanlar, kuşlar, hayvanlar vb. yoluyla yayılır. Gövde parçaları çok kolay köklenir, bu da sıra bitkilerinde mekanik mücadeleyi oldukça zorlaştırır. Zorunlu önlemlerden biri, ülkedeki bu yabancı otun mevcut odaklarının sınırlandırılması ve eradike edilmesi olmalıdır. Asya günçiçeğinin vejetasyonu sırasında, 2.-3. yapraktan 5.-6. yaprağa kadar olan büyüme aşamasında, **bifenoks** (Modown 4 F) ve **bentazon** (Basagran 600 SL) ile uygulamalar yapılabilir. Bu ürünler, Asya günçiçeğine karşı sadece kullanımı onaylanmış bitkiler için önerilir.